

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/468/2015
Identifikačné číslo spisu:	1294898604
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Rudolf Čirč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1294898604.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rudolfa Čirča a sudcov JUDr. Daniely Švecovej a JUDr. Ivana Machyniaka vo veci žalobcov 1/ W. W., 2/ W. W. a 3/ S. W., všetkých bývajúcich v Z., J. XX, proti žalovaným 1/ W. H., bývajúcemu v Z., L. XX, zastúpenému JUDr. Petrom Tóthom, advokátom so sídlom v Bratislave, Bartošková 7, 2/ V. H., naposledy bývajúcej v Z., Z. X, zastúpenej opatrovníčkou G. W., zamestnankyňou Okresného súdu Bratislava II a 3/ L. H., bývajúcemu v Z., D. XX, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 17C/141/1994, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. augusta 2014 sp. zn. 2Co/163/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného 1/ z a m i e t a.
Žalobcom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na bývalom Obvodnom súde Bratislava II dňa 27. júna 1994 sa žalobcovia domáhali voči žalovaným 1/ a 3/ a voči právnenému predchodcovi žalovanej 2/ O. (ako pôvodne žalovanému 2/, ktorý v priebehu konania zomrel) zaplata sumy 57 547,- Sk (1 910,21 eur), predstavujúcej hodnotu investícií vynaložených žalobkyňou 3/ a jej nebohým manželom (otcom žalobcov 1/ a 2/) do rodinného domu žalovaných vo viere, že tento dom sa na základe kúpnej zmluvy stane ich vlastníctvom, k čomu však napokon nedošlo. Okrem toho si uplatnili aj nárok na náhradu škody, ktorá im vznikla v súvislosti s vysťahovaním sa z rodinného domu, a tiež nárok na poskytnutie náhradného dvojizbového bytu.

2. Žalovaní 1/ a 3/ vyjadrili so žalobou svoj nesúhlas poukazujúc na to, že opravy a úpravy v dome (prestavbu) vykonal žalobcovia (resp. právny predchodca žalobcov 1/ a 2/ a žalobkyňa 3/) bez ich súhlasu.

3. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí prvým rozsudkom z 15. apríla 2008 č. k. 17C/141/1994- 224 uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu 57 547,- Sk a vo zvyšku žalobu zamietol. Takto rozhodol považujúc uplatnený nárok na zaplata peňažnej náhrady za zhodnotenie domu za dôvodný a

vyplývajúci z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného 1/ uznesením z 29. marca 2010 sp. zn. 2Co/281/09 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku zrušil a vec vrátil v tejto časti prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

5. Okresný súd Bratislava II v poradi druhým rozsudkom zo 6. novembra 2012 č. k. 17C/141/1994-382 rozhodol o uplatnenom nároku tak, že uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcom oprávneným spoločne a nerozdielne sumu 91,80 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti a voči žalovaným 2/ a 3/ žalobu zamietol. Zároveň rozhodol aj o trovách konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že vynaložením investícií do rodinného domu, pôvodne v spoluvlastníctve žalovaných, vzniklo na strane žalovaného 1/ ako súčasného výlučného vlastníka domu bezdôvodné obohatenie, spočívajúce v zhodnotení domu v preukázanej výške 91,80 eur.

6. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcov rozsudkom z 27. augusta 2014 sp. zn. 2Co/163/2013 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že uložil žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom oprávneným spoločne a nerozdielne sumu 1 910,20 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň im uložil aj povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov konania a povinnosť zaplatiť i náhradu trov štátu. Na rozdiel od súdu prvej inštancie po zopakovaní celého dokazovania, vychádzajúc zo skutkových zistení z neho vyplývajúcich, dospel k záveru, že stavebnými úpravami a rekonštrukciou rodinného domu, vykonaných žalobkyňou 3/ a jej nebohým manželom Ing. W. vo viere, že im dom bude patriť, došlo k zhodnoteniu tejto nehnuteľnosti, že výška tohto zhodnotenia je 1910,21 eur, a že tým vzniklo bezdôvodné obohatenie na strane vtedajších spoluvlastníkov domu, t. j. žalovaných.

7. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“). V dovolaní vyjadril nesúhlas s rozsudkom odvolaciemu súdu, teda s jeho právnymi závermi. Namietal tiež, že sa nemohol zúčastniť odvolacieho pojednávania pre náhle ochorenie, a vyčítal odvolaciemu súdu, že nevzal do úvahy znalecký posudok znalca Ing. B. z 27. apríla 2012, ale sám sa povýšil na odborníka v stavebníctve.

8. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu navrhli tento mimoriadny opravný prostriedok ako nedôvodný zamietnuť.

9. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy vyplývajúcej z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti a dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“). Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivej ochrane porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov odvolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

10. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná i po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. i nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal tento rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ nie je dôvodné.

11. Predovšetkým z úradnej povinnosti skúmal existenciu vád konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. a iných vád, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Žiadne takéto vady však nezistil. Za nedôvodnú považoval námietku dovolateľa smerujúcu v podstate k tomu, že odvolací súd uskutočnil pojednávanie v jeho neprítomnosti. Z obsahu spisu je zrejmé, že dovolateľ sa na pojednávanie určené odvolacím súdom na deň 27. augusta 2014 nedostavil, svoju neprítomnosť neospravedlnil a nepožiadaval o odročenie pojednávania. Odvolací súd bol preto oprávnený v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. pojednávať v jeho neprítomnosti. Na správnosti postupu odvolacieho súdu nič nemení to, že žalovaný 3/, prítomný na odvolacom pojednávaní, založil bez ďalšieho do spisu výmenný list z 26. augusta 2014, vystavený všeobecným lekárom žalovaného 1/, v ktorom bolo uvedené, že žalovaný 1/ pre akútne ochorenie nie je spôsobilý zúčastniť sa pojednávania.

12. Následne sa zaoberal správnosťou napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, a to správneho právneho posúdenia veci. Nesprávnym právnym posúdením veci treba rozumieť nesprávnu aplikáciu hmotného práva na zistený skutkový stav alebo jeho nesprávny výklad, ktorý má za následok nesprávne rozhodnutie. V rámci dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, dovolací súd skúma, či zistený skutkový stav umožňoval, resp. neumožňoval právny záver, ku ktorému dospel odvolací súd.

13. V preskúmvanej veci bolo zo skutkového hľadiska (okrem iného) zistené, že žalobkyňa 3/ a jej nebohý manžel sa v roku 1989 so súhlasom žalovaného 1/ nasťahovali do rodinného domu (ďalej len „dom“), patriaceho v tej dobe do spoluvlastníctva žalovaných, v úmysle nadobudnúť tento dom do svojho vlastníctva kúpnu zmluvou, že na dome vykonali rekonštrukčné práce a stavebné úpravy, že vynaloženými investíciami došlo k zhodnoteniu domu o 1 910,21 eur, že k uzavretiu platnej kúpnej zmluvy napokon nedošlo a že žalobkyňa 3/ sa po smrti manžela spolu s deťmi z domu odsťahovala.

14. Podľa názoru dovolacieho súdu právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého vynaloženými investíciami vzniklo žalovaným bezdôvodné obohatenie spočívajúce v zhodnotení ich rodinného domu o 1 910,21 eur, zodpovedal zistenému skutkovému stavu a bol správny. Podané dovolanie, vychádzajúc z jeho obsahu, prakticky ani nebolo spôsobilé spochybniť správnosť právneho záveru odvolacieho súdu, keďže sa vecne obmedzilo na námietku týkajúcu sa skutkových záverov odvolacieho súdu o výške zhodnotenia domu. Dovolací súd však nemohol prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, a teda hodnotiť ním vykonané dôkazy, pretože sám dokazovanie nemohol vykonať (§ 243a ods. 2 veta druhá O. s. p.), ale bol viazaný skutkovým stavom, tak ako bol tento zistený odvolacím súdom. Ako už bolo uvedené vyššie, mohol sa zaoberať len tým, či zistený skutkový stav umožňoval, resp. neumožňoval právny záver, ku ktorému dospel odvolací súd.

15. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov odvolacieho súdu, pričom dospel k záveru, že všetky právne otázky dôležité pre rozhodnutie vo veci posúdil odvolací súd správne. Správny bol jeho právny záver o aktívnej vecnej legitímácii žalobcov 1/ a 2/ ako univerzálnych právnych nástupcov po svojom otcovi Ing. W. - nebohom manželovi žalobkyne 3/, a rovnako správny bol aj jeho záver o pasívnej vecnej legitímácii žalovaných z dôvodu, že v čase zhodnotenia domu investíciami boli jeho spoluvlastníkmi. Odvolací súd správne interpretoval a aplikoval na daný prípad ustanovenia §§ 451 a 456 Občianskeho zákonníka, keď dospel k záveru, že vynaložením investícií došlo k zhodnoteniu domu žalovaných a že toto zhodnotenie vo výške 1910,21 eur predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaných, ktorým preto vznikla povinnosť ho vydať v peňažnej náhrade. Otázku existencie či neexistencie súhlasu spoluvlastníkov domu s vynaloženými investíciami správne nepovažoval, vzhľadom na obsah uvedených ustanovení, za právne významnú pre posúdenie uplatneného nároku. Dovolací súd sa odôvodnením právnych záverov odvolacieho súdu stotožňuje a v podrobnostiach na ne poukazuje.

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného 1/ smerujúce proti správne rozsudku odvolacieho súdu zamietol.

17. Žalobcom úspešným v dovolacom konaní náhradu trov tohto konania nepriznal, pretože im v

súvislosti s ním žiadne preukázané výdavky nevznikli.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.